

ADATOK.

A LÉVAI URAD. SÖR- ÉS PÁLINKAFÖZÉS SZABÁLYOZÁSA 1719-BEN.

A lévai mélt. uraság serfőzőjéről való rendelés.

1. Idejéhez képest, a mint a sernek kelete lehet, egyes főzelékeket — vagy csak felet is — ki kell állítani, úgy, hogy egyes főzelékre $21\frac{1}{2}$ pozsonyi mérő árpa fog kijárni; mely $21\frac{1}{2}$ pozsonyi mérőből *szalad* fog lenni 24 mérő.

Azon 24 mérő *szalad*-ból tartozik kiállítani a serfőző 46 akó sert, a mely is jó legyen. Melyekből töltelékre supputáltatik 4 akó és ahhoz, a serfőzőnek segítőivel együtt (kiket is ő tartozik fizetni) 2 akó. És így az uraságnak *in fixo* jövedelme fog lenni 40 akó.

2. Minden főzelék serből az élesztőnek fele a serfőzőé leszen; hasonfele pedig a mélt. uraság pálinkafőzéséhez rendöltetik, úgy mindazonáltal, hogy, ha az uraságnak a pálinkafőzéshez több élesztőre volna szüksége, egészben odaadni tartozik, az uraság pedig minden akó élesztőért 50 denárt fog a serfőzőnek fizetni.

3. Minden főzelék serből ki fog járni a serfőzőnek ritka serből 2 akó. Mely két akó ritka sernek árából tartozik a serfőző a katlanhoz kivántató fagygyut és ugyan a szükséges serházi világosságot megszerezni.

4. Az uraság számára is 3 akó ritka ser jár.

5. A maláta egészben az uraságé, de a serfőző marhájának is valamit lehet adatni belőle.

6. A mely 2 akó ser minden főzeléktől deputáltatik a serfőzőnek, avval egészlen contentusnak kell lenni neki, akár a ser drágább leszen, akár olcsóbb. És minthogy az uraság lévai korcsmáira és faluira azon negyven akója kiosztatik: a serfőző más urak faluira fogja eladni a maga két akóját s legfőképpen ide Lévára senkinek nem leszen sza-

bad eladnia, mivel ezáltal az uraság serinek káros praejudiciuma következne.

Caveálni fog azért a serfőző, hogy itcze számra senkinek pénzért vagy ajándékon a serfőzőházból semmi sert ki ne adjon; másként megbüntetik.

7. A ritka serből az uraság béressinek minden főzelékből fog adni a serfőző 10 vagy 12 itczével.

8. A maláta az uraság sertés- és *hizlalandó* szarvasmarháira fog fordíttatni.

9. És minthogy a pálinkaházhoz kivántató *rozs szalad*-oknak előkészítése a serfőzőnek kötelessége: azért minden 21^{1/2} pozsonyi mérő *rozs szalad*-tól ő neki egy pozsonyi mécz gabonát kenyérnek valót fog adni az uraság.

10. Mindezekre nézve a serfőző mesternek hitesnek köll lenni az urasághoz és ezen punctumokra hitet kell letenni neki:

1-mo hogy a mennyi szapu vagy mécz árpa és a mennyi quantitású komló rendeltetett és adatik neki az uraságtól egy főzelékre, abból semmit magának nem tulajdonit, hanem egészben abból maga mestersege szerint *szalad*-ot csinál és azon *szalad*-ot, ha mértékre a *szalad* megszaporodnék is, egészben egy főzelékre használja és el nem fog semmit is a *szalad*-nak quantitásából,

2-do hogy maga mesterségét és szorgalmatosságát hiven és igazán adhibeálja és minden tehetsége szerint jó *szalad*-okat csinál és jó sert fog főzni,

3-tio hogy a töltelék serből senkinek se pénzért, sem más alkuért el nem ad és idegennek sem adja ki a serfőző házból.

11. Az időhöz képest, a mint a bortermésre vagy terméktelenségre nézve a sörnek kelete és distractiója reméltetik: tisztartó uram calculust fog vetni, hogy az uraság tulajdon árpáján felül mennyi árpa fog egész esztendő által kivántatni? S azon árpabeli supplementumot ugyan ő már szeptember- és októberben egészen provideálja és készpénzen megveszi a mig az árpának fel nem megyen az ára: másképen tisztartó uramnak fog imputáltatni, ha drágább hónapokban venné meg az árpát.

Hasonló dispositió legyen a komlónál is; hogy a kerti és szelid komlót, egész esztendő által valót, olcsó pénzen vegye meg tisztartó uram.

12. A ser pedig így distraháltatik:

1-mo Lévai korcsmákra, a hel — mivel mostani esztendőben, drága az árpa — itczéjét a 3 denár árulják és a korcsmáros egy akóban lévő 60 itczéért fizet az uraságnak.

2-do Báthi korcsmán hasonlóképpen foly mint Léván: az odavaló lakosok tökéletlensége és a mult esztendőbeli restantiájokra nézve elfoglaltatván a bor- és serkorcsmájok, a mig az odavaló oeconomia más-képpen ad ordinem redigáltatik.

3-tio A mi az uraságbeli faluk korcsmáit illeti, a midőn a ser 3 pénzen foly, az uraság 1 frt 50 denáron szokott nekik egy akó sert kiadni, úgy hogy a faluknak iteze számra egy akón 30 denár nyereségök vagyon. Ezek pedig a faluk, melyeket az uraság *egészlen* bir s a melyek *prae-vio modo* egy talléron tartoznak a sernek egy-egy akóját el venni, ugymint: Podlusány, Ó-Bars, Uj-Bars, Alsó-Várad, Pásztó, Zalaba, Élesfalva, Csank. Item következnek az uraságbeli faluk, melyekben *csak portiót* bir az uraság, ugymint: Kis-Szecse, Lök, Nagyod, Ladány, Dersenye Kis-Kér. Mikor à 3 denár szokott a ser folyni, ezeknek csak 25 garasával kell akóját, valamint t. i. más szomszéd házakban szabva van a ser ára. Item következnek más *idegen faluk* Lévának szomszédságában, melyek a mult esztendőben az uraság serit szokták hordani azon az áron, a mint más szomszéd serfőző házakban adják, ugymint: Magyarád, Varsány, Szent-György, Nagy-Kálna, Kis-Kálna, Nagy-Szecse, Nagy-Györed, Gyékényes, Kelecsény, Kis-Koszmály, Nagy-Koszmály, Ujfalu s Solmos. Ezen falusi lakosokat szép szóval megfogja találni tisztartó uram úgy a serfőző is, avagy azon faluk actualis possessor urait.

Ha ezen falukat magához vonhatja az uraság, nagy distractiója következik a sernek és ez által nagy haszna az uraságnak.

N. B.: Más serfőző házakban praktikáltatván, hogy minden 10 vagy 12 akóra egy akót ajándékon szoktanak adni, azért is azt kell követni idegen falukkal szemben, hogy külsőiek jobban alliciáltassanak az uraság serinek elhordására.

Legfőképpen nyárra egy és két akós hordókat kell elegendőt csináltatni; könnyebben elviszik a sert a falukra nyáron kicsiny hordóban, hogy hamarabb elkeljen és meg ne savanyodjék.

13. És mivel ekkorig a jobbágyok elégtelensége miatt a mult esztendőben serfőzőházhoz kívántató fát a tisztnek pénzen is kellett venni nem lévén akkoron az uraságnak keze által való eredése; most azonban accrescálván Istennek jóvoltából Uj-Bars és Csank, mely faluknak is notabilis erdejek vagyon: tisztartó uram azért ottan fog ölszámra való fát vágattatni, úgy hogy a jövő esztendőnek téli üdejében az aféle fát, a ki azalatt megszárad, befogja a serfőző házhoz hordatni a mélt. uraság más több jobbágyával. Mindazáltal observálni kell, hogy azon két helységnek tilalmas és makktermő erdejek meg ne romoljon, szabad és haszontalan erdőben kell tehát vágatni az aféle kívántató fát.

14. Az uraságnak conventiós pintére legyen, kinek kötelessége hozza magával a serfőző és pálinkaházak mindennemű szükségét provideálni, úgy a pinczékhez is; per se téiben kell azért mindennemű provisiót tétetni az uraság erdeiből elegendő pintérezéshez való fáról és abroncsokról. A pintér azonban minden esztendőben száz akóra való új hordókat tartozik kiállítani.

15. Mivelhogy praecise a serfőző és pálinkafőző házak kedvéért állított föl e méltóságos uraság egy béres szekeret, azért azon szekeret leginkább azon szükségek körül kell applikáltatni, a melyek a pálinka- és serfőzőházakhoz vagy a pintérezéshez valók.

16. Az uraság malmaiban a *szalad*-ok minden vám nélkül öröltetnek. A molnároknak gratuito köll adni minden *szalad*-tól a töltelékserből egy pint sert.

17. A kulcsárnak observálni kell, hogy mivel egy *szaladra* 21^{1/2} pozsonyi mérő deputáltatott s az megöröltetvén tenni fog 14 pozsonyi mérőt: annak megszaporodására nézve ne következék valami csalárd-ság a serfőző által; hanem valamennyi nevelése leszen a *szalad*-nak, az mindenestől a 46 akó sernek kiállítására rendeltessék, Melyből 4, töltelékre, 2 a serfőzőnek jár, a mélt. uraságot pedig 40 akóból álló *fix intráda* fogja illetni.

18. Tisztartó uram approportionálja és meg fogja szerezni a serfőző ház mindennemű eszközeit, ugymint: rézkatlant, kádakat és *szalad*-áztatót, hogy alkalmatossan véghez vitessék a 46 akóból álló főzelék. Egyszóval, valami szükséges reparáció interveniál a serfőző ház körül, arra tisztartó uram tartozik vigyázni, és mindezekről idején provideálni. És ha ugyan pénz nélkül aféle szükség az uraság jószágából ki nem telhetnék, készpénzen is meg kell szerezni és suppléálni.

19. A *komlóról* azt köll observálni, hogy télen egy főzelékhez néha másfél pozsonyi mérőt, néha két pozsonyi mérőt kell adni; nyáron pedig néha harmadfél pozsonyi mérőt is. A szelid komló jobb izz csinál a sernek. Vagyon pedig az uraságnak itt Léván komlós kertje, mely pusztá állapottal lévén, tisztartó uram azt szaporítani fogja, hogy a mennyire lehet, ne kellessék komlót pénzen venni. A mely komlós-kerthez is kertésznek vagyon rendelve (conventiója szerint) a mostani vinczellér *Hakél Mátyás*, a ki azon kertnek szaporítása körül is szorgalmatoskodni tartozik.

20. Legfőképpen nyárban, hogy a ser állva meg ne romoljon, — elégséges pénze legyen az uraságnak — specialiter a ser conservatiójára egy pincze assignáltassék, úgy hogy mihelyest a ser kitisztul, a serfőző háztól mindjárt a hideg pinczébe transferáltassék.

A pálinkafőzésnek rendi és folyása következők:

21. A pálinkaháznál mostanság van 4 katlan. Egyike négy akós, másika három akós, harmadika is három akós, negyediké két akós.

Valamint a serfőzés instructiójában föl vagyon téve, úgy itt is tartozik, a tiszt idején egész esztendőre való rozsról és abajdóczról proviziót tenni hanonlökképpen egész esztendőre való jó száraz fáról.

22. A serfőző tiszta rozsból készíti meg a pálinkának való *szalad*-ot, mivel abajdóczból jót nem lehet csinálni. A serfőzővel jól kell observáltatni a pálinka szaladnak szárítását, hogy a *szalad*-nak füst szaga ne legyen, kibül a pálinkának is szaga és — per consequens — az uraságnak kára következnek.

23. Mivel, hogy a pálinkafőzéshez vermes dohos gabonát kár nélkül nem lehet applikálni, azért egész esztendőre pálinkához való gabonát a várbeli granáriumban kell tisztán conserválni.

24. Valaminemü kádak, edények és más akármu szükség kívánatlik, ha másként ki nem telhetnék, mindenekről kész pénzen is előbb in tempore provideálni kell, hogy az égetésben semmi hátramaradás ne következék.

25. Négy pozsonyi szapu jó s nem dohos rozsból vagy abajdóczból általjában 64 pozsonyi itczéből álló jó habos pálinkát tartozik a kulcsár előállittatni a pálinka mesterrel.

A négy szapunak ötöd vagy hatod része pedig rozsból való *szalad* szokott lenni a mesternek itélete szerint, de a szaladdal együtt nem értetődik több hanem 4 pozsonyi szapu, kibül egy akó pálinkát tartozik előállítani.

N. B.: Néha a 4 szapuból egy néhány itczével több pálinka is ki telik egy akónál, de legfőképpen, midőn a serfőző háztól a ritka sör hozzáadatatik. Mindazonáltal az uraság számadására nézve általjában minden 4 pozsonyi szapuból csak egy akó pálinkát tartozik a tiszt számon adni, jó approbált pálinkát pedig, hitnek kötelessége szerint.

26. A mint a specificált 4 katlannak capacitása vagyon, a pálinkafőzőmesterrel mindennap 24 óra alatt, azaz egy éjszaka s egy nap alatt kétszer tartozik a tiszt kifőzetni a katlanokat; ekkoráig egy kifőzetésre, azon 4 katlannak capacitásához képest 2 pozsonyi szapu életet szoktak bécsinálni, és abból félakó pálinkát előállítani, más kifőzésre is annyit. És így minden 24 óra alatt tartozik a tiszt egy-egy akó pálinkát előállítani.

Erre nézve praevio modo az egész esztendőre meg lévén fából és gabonából a provisio, tartozni fog a kulcsár (a vasárnapokat és ünnepnapokat kivévén) az egész munkatévő napokra egy-egy akó pálinkát előállittatni és ha valamennyi nap némely helyes okból pálinkát

égetni nem lehetne, azon napokról specificce számot tartozik adni. És ha pálinka égetés olyan okból nem lehetne, a ki a szükséges provisió-nak defektusából származnék: az olyatén hátramaradás tisztartó uram-nak, vagy a kulcsárnak fog imputáltatni. *Rátiói*-ban azért az afféle im-pedimentumot elégséges *attestatiók*-kal tartozik a tiszt (bizonyítani).

27. A mi a pálinka quantitásának distractióját illeti — legfőkép-pen mivel minden füst és dohosság nélkül jónak kell lenni, — csak a lévai és falusi korcsmárosnék által (a mint experiáltatott) esztendön által alkalmasint *150 akóig* el fog kelhetni, külső vásári alkalmatos-ságokat is hozzátévén, a hova a lévai pálinkásnék jární és ottan az uraság pálinkáját árulni szokták.

De ezen distractiónak calculusa determinate nem constálván valami léssen az, a mi a megirt distractiótul marad, az olyan quantitást akó számra más lévai vagy máshová való *kereskedők szokták* képpes áron elvinni és *Tisza mellékére hordani*. Jó hiteles kereskedőknek creditumra lehet adni ugy, hogy az utról megtérvén, azelőtt elvitt pálinkának árát adják meg és az ujat ismét hitelben vihetik el. De a tiszt vigyázzon, hogy hiteles és fizető embernek adjon ollyan creditumra.

28. A mi az ollyan eladandó pálinkának árát illeti, a tisztnek hiti-ben és fidelitasában fog állani, hogy mentől hasznosabban adhassa el akó számra az uraság jószágát. Prétiumnak proportióját veheti, gabo-nának árához képest itten, verbi gratia amint Német-Bakán itcze számra jár a pálinka. Ordinarie egy akó pálinkának az ára 9, néha 10 forint is, de néha 8 frt. Azért ezen distractiónak hasznos folytatása committáltatik a tiszt hitinek és fidelitásának.

29. A kulcsárnak incumbálni fog specificce számban föltenni: melyik nap melyik korcsmárosnének vagy melyik falunak mennyi itcze pálin-kát ad ki s mennyit akószámra a külső kereskedőknek? a prétiumról való hasznos alku tisztartó uram kötelességét illetvén, kit hasonlókép-pen elégséges attestatiókkal doceálni fog.

Mind tisztartó uramnak mind a kulcsárnak incumbál itt Léván vagy másutt, ollyan kereskedőket találni, a kik fizető emberek legyenek és legalább hónaponként akószámra elhordják az uraság pálinkáját.

30. A pálinkaégetésen kívül borsöprő-égetés is az uraság hasznát illeti, melyet így kell instituálni és folytatni:

Az már meg van próbálva, hogy három akó borsöprőhöz 4 szapu rozstot vagy abajdóczot szokás adni és azon quantitásból a pálinka-főzőmester egy akó jó égett borí tartozik előállítani. A lévai pálinkás-nék kiárulván, az uraságnak minden itczéért 8 garast tartoznak fizetni az időnek drágaságához vagy olcsóságához képest néha drágábban, néha olcsóbban is.

Már ha mindjárt egyszerre három akó söprő nem lehetne és vára-
kozni sem lehetne: a söprőnek quantitásához képest proportió szerint
gabonát kell nekik adni s az égett bort a szerint kiállítani. Erre nézve
a kulcsár serénykedni fog, hogy borsöprőt pénzen a külső korcsmákról
is vegyen, és ezen hasznos oconomíát promoveálja. Pro directione
lehet, hogy itt Léván a borsöprőnek itczéjét 2 vagy 2 $\frac{1}{2}$ denáron meg
lehet venni.

Hahogy pro ordinario nagy quantitasban borsöprő nem lehetne
és a mostani nagy réz fazekakban kevés söprüből égetni alkalmatlan
lenne: praecise ezen szükségre kellene egy kis rézfazekat venni és a
pálinkafőző házba állítani. Ez nem kicsiny hasznot fog importálni esz-
tendőnként.

31. Mostani időnek drágaságához képest constituálva vagyon hogy
egy pálinkáért a *lévai* korcsmárosnék nyolcz polturát s a *falubeliek* hét
polturát fizessenek. Ha drágább lenne a gabona, föllebb is, ha olcsóbb
pedig, alább fogja szállítani praeciumját tisztartó uram. A pálinka itczé-
jét 24 pénzével fogják a *lévai* korcsmárosnék distrahálni. Azért is
az uraságnak husz pénzivel fognak fizetni, magoknak pedig fáradsá-
gokért és a pálinka történhető apadásáért minden itczén 4 d. jutalmok
leszen.

Observálni fogja tisztartó uram az időt és proportiót, ahhoz alkal-
maztatván magát a mint a *németbakaiak* maguk pálinkáját külsőknek
adják, úgy hogy a *németbakai* pálinkának árához képest a *lévai* korcs-
márosnék két polturával, az urasági *falubeliek* pedig egy polturával
drágábban fizessenek minden itcze pálinkát. Tudniillik: ezen egy garas
vagy respective egy poltura az urasági korcsmák jussáért és hasznáért
fog járni.

32. A pálinka asszonyoknak, nagyobb könnyebbségeért engedi az
uraság, hogy, egy akóban 64 igaz itcze lévén, ők az uraságnak csak a
60 itczének az árát adják meg; a négy itcze pedig önekik cedál fáradsá-
gokért és a pálinka elapadásáért. De ezt úgy kell érteni, ha a
pálinka korcsmárosnék egyszersmind hordócskaszámra, (legalább fél-
akós hordócskát 32 itczével főzésre) és nem itczével való kimérésre
viszik el a pálinkát. Mert ha itczének kimérésével *per partes* viszik,
akkor plenarie itcze számra tartoznak fizetni.

33. Azért is mind az uraságnak, mind a pálinkás asszonyoknak
könnyebbségére tartassanak tiszta félakós hordócskák, a ki se több se
kevesebb ne legyen, hanem 32 pozsonyi itczés. Főzésre ilyen hor-
dócskánként kell kiadni az uraság pálinkáját. És csak 30 itczéért fognak
fizetni az uraságnak a két itcze ő nekik marad. Ha pedig a kulcsártól
itczének mérésével viszik el a pálinkát, akkor a 60 itczén felül a 4

itcze a kulcsárnak engedtetik minden akó mellett, de úgy hogy ő is tartozik számot adni mindezekekről.

34. Publikáltassék a városban, hogy ha valaki merészelne a külső-beliectől pálinkát behozni vagy bepracticálni, akár itceszámra, akár edényszámra, azt distrahálván, az olyan bepracticált vagy behozott pálinka contrabant lészen és fele a koescmárosoké, vagyis inkább azé fog lenni, a ki bemondja, másik fele az uraságé; azon fölül az ollyatén ember vagy asszony, a ki idegen pálinkát a városba behozna, *eo facto* 12 frtban megbüntettessék, a mely büntetés egyedül az uraságé leszen a tisztartónak conventiós részén kívül.

35. A lévai pálinka-koescmárosnék a kiadott Juramentalis formula szerint¹ minden esztendőben mindnyájan hitessek legyenek.

36. Az egész uraság faluira *pro ratione temporis et loci* pálinkát itcze számra hetenként ki köll adni a falusi koescmásokra. Erre azért a tiszt szorgalmatosan tartozik vigyázni, maga ratiójának sulya alatt. Az uraság falui mostan: Uj-Bars, Ó-Bars, Podluzsány, Alsó-Várad, Csank, Pásztó, Zalaba, Élesfalva, ugy a többi is, a kikben csak portiokat bir az uraság.

N. B.: A falukra az uraság pálinkáját hetenként itcze számra, elkelésnek proportiója, szerint kell kiadni és itcejét mostan csak 7 polturával. Azon fölül való nyereség a faluké lészen. Ha pedig a falu községek ilyen módon nem akarnák venni az uraság pálinkáját: tehát a tiszt minden faluba maga tegyen pálinkakoescmárosnékat és tiltsa el a faluban az idegen pálinkáját, felül megirt 12 forint büntetés alatt.

Item: in specie Pásztón, de talán más faluban is némely privátus jobbágyok, ha pálinkafőző kattanokat tartanak, azokat mind el köll tiltani; mivel a pálinkafőzésnek oeconomiaja egyedül az uraságot illeti.

37. A pálinkafőzőmesterek observatiója az, hogy minden esztendőben a rozs és buza virágzik circiter 4 hétig, akkoron jó pálinkát főzni

¹ *Lévai pálinka-koescmárosnék esküvése:* Én N. N. esküszöm az Atya, Fiu Szentlélek, teljes Szentháromság egy örök bizony Istennek, boldogságos szüz Márlának és Isten minden szentjeinek, hogy mivel a mélt. lévai uraság engem az égett bor és pálinka kiárultatására itt Léván egyik koescmárosnéjává tenni méltóztatott, azért igaz keresztény hitem és esküvésem alatt az alább irt dolgokat megtartani fogadom.

Először is, hogy egyedül a M. lévai uraság égett borát, pálinkáját, mellyet a tisztkezembe adnak, és nem drágábban, hanem a mint az uraság az árát szabja, és ollyan megmért edényekkel mellyeket az uraság helybenhagyni és igaznak ösmerni fog, árulni fogom.

Másodszor, hogy sehonnan a külső helyekről semminemű embereknek vagy kereskedőnek égett borát vagy pálinkáját senkitől meg nem veszem. Sőt ha megtudom vagy meghallom hogy valaki külső helyekről vagy pálinkát behozott és

nem lehet és hogy a constituált pálinkának quantitásából ki sem jön, hanem kevesebb lesz. Ezt az időt speciális számadásba veszi a kulcsár és tisztartó uram normát és rendet szab, hogy az uraság meg ne csatlattassék és kárt ne valljon.

38. Minthogy nappal és éjszaka szüntelen folytattatni kell a pálinka főzést, azért éjszakai világosságra nézve rendeltetik a pálinkameszternek 50 font fagygyu, melyből csináltatni fogja magának a kívántató gyertyákat és ezzel esztendő által beéri.

39. A pálinkafőző háznál haszonra való a pálinkafőzésnek moslékja is, kihez accedál a sörmaláta is.

Ennek kétféle oeconomiaja szokott lenni.

Első a mézárászékra való *ökrök hizlalása*, kihez egyedül széna, de inkább szecska és a gabonának eltakarított polyvája kívántatik. Legalább hét vagy nyolcz pár ökröt a mostani pálinkamosléknak és sörmalátának quantitásához képest hizlalásra lehetne beállítani, és husvétra kelve néha fele nyereséggel is el lehet a kövér ökröt adni. A mely marhának hizlalásához speciális szolga kívántatnék.

Másrendbeli oeconomia: (könnyebb és majd hasznosabb) a *sértés-marhatartás és nevelés*. A mosléknak és sörmalátának quantitásához képest alkalmas darab sertésmarhát tartani nem csak lehet, de egyik részét ki is lehet hizlani télben-nyárban. Successive ezen moslékkel való tartás után notabilis sokasítása következik a sertéseknek, és nevelése az aprajának, úgy hogy egy esztendő alatt a malacz annyira fölnevelkeszik, hogy esztendő korában is 3—4 forintot is megadnak darabjáért.

Tisztartó uram azért promoveálni fogja ezen hasznos oeconomiat praescribált egy vagy más modalitás által, hogy legalább négyszer-öttször, vagy többször is, hizlalt ártányt mennél többet adhasson el; tudniillik négy sátoros vásár esvén esztendő által, minden vásárhoz a

bepraktikált, vagy itt helyben valakitől külsőtől megvett volna: azt azonnal az uraság tiszteinek igaz keresztény hitem és lelkem üdvössége alatt bemondani és megjelenteni tartozom.

Harmadszor. Ha néha történnék hogy külső helyekre vagy városokra innét Léváról az uraság égett borát vagy pálinkáját árulni kivinném, — visszajövöben ennek színe alatt, vagy akármely más szin alatt, idegen égett bort vagy pálinkát be nem hozok.

Mindezeket a dolgokat tisztán és igazán megtartani és beteljesíteni fogadom, és akármely czikkelyét meg nem tartanám, a hitem és lelkem üdvösségének kárhóztatján kívül a mélt. uraság büntetése is — valamint tetszeni fog a mélt. uraságnak — rajtam lészen. Ezen punctumoknak megtartására pedig nemcsak én, hanem az egész háziacselédem, gyermekeim és férjem, akiknek kezek által az égett bor és pálinkaárulatlás néha történnék lenni, köteleztetni fognak. Isten engem úgy segéljen.

meghizlalt ártányokat drága pénzen aladhatni a pecsenyesütő lévai asszonyoknak.

40. A póstai correspondentiákra való nézve a póstai alkalmatosság költségei esztendőnként 12 és 14 forintokra exurgálván, azért — hogy a mélt. uraság cassája alleváltassék — más dominiumnak hasonlatosságára tisztartó uram eféle tett esztendei költségeket minden esztendőben circa 31. decembris recto calculo az uraság helységein el fogja intézni és befogja szedni.

A lévai sörfőző gazda esküvése:

1. Hogy a mennyi szapu vagy mérő árpa és komló egy fözelékre rendeltetett ez uraságtól, abból szaladot csinál s kevesebb szaladot nem veszen egy fözelékhez annál, aki annyi szapu rendölt árpából leszen és csináltatik.

2. Hogy annyi szapu árpából csinált szaladból való rendölt sört, (a maga szorgalmatosságának erejéhez képest *jóízű sört*) állit elő.

3. Hogy a felül való és töltelék számban maradt sörből senkinek se pénzért, se más alkuért, más idegennek el nem ad, magának t. i. a sörfőzőnek abból szabad italja lévén segítőjével együtt.

4. Hogy a ritka sört (*ficzkót*) se az igaz töltelékre nem applikálja, se pénzért nem adja másnak, hanem az uraság dispositiójára kiosztja.

Simonyi Gáspár uradalmi felügyelőnek 1719. október 21-iki kiadmányából, a herczeg Eszterházy család *kismartoni főlevéltárában*, Fasc. J. No. 52. Reposit: 60.

Közli: DR. MERÉNYI LAJOS.